

SCRISOARE DE AȘTEPTĂRI

A.) STRATEGIA GUVERNAMENTALĂ / LOCALĂ ÎN DOMENIUL ÎN CARE ACȚIONEAZĂ ÎNTREPRINDEREA PUBLICĂ, INCLUSIV OBIECTIVELE SECTORIALE ȘI FISCAL BUGETARE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG ALE STATULUI, DACĂ POLITICILE EXISTĂ

Aeroportul „Transilvania Tîrgu Mureș” este un serviciu public organizat ca regie autonomă cu specific deosebit, fiind unul dintre cele 13 aeroporturi care au trecut de sub autoritatea Ministerului Transporturilor sub autoritatea consiliilor județene, prin HGR nr. 398/1997.

În condițiile descentralizării serviciului aeroportuar la nivel local, elaborarea strategiei de dezvoltare a acestuia revine autorităților locale, respectiv, în cazul Aeroportului Transilvania Tîrgu Mureș, Consiliului Județean Mureș.

Întrucât activitatea aeroportuară se subscie domeniului transportului aerian, domeniu cu importanță majoră, politica sectorială la nivel local urmează liniile strategice trasate la nivel european și național.

La nivel european cel mai recent document programatic în domeniul transporturilor este Cartea Albă intitulată „*Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor -Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor*”, document publicat în 2011 care definește o serie de politici și măsuri la nivel comunitar pentru o perioadă de 40 de ani. (până în anul 2050).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52011DC0144>

Pe baza experiențelor acumulate, „*Foia de parcurs*” examinează evoluțiile din sectorul transporturilor, provocările viitoare și inițiativele de politică care trebuie avute în vedere la nivel mondial.

Obiectivul principal al politicii europene a transporturilor este de a contribui la crearea unui sistem care să sprijine progresul economic european, să consolideze competitivitatea și să ofere servicii de mobilitate de înaltă calitate, asigurând în același timp o utilizare mai eficientă a resurselor. În practică, transporturile trebuie să folosească energie mai puțină și mai curată, să exploateze mai bine o infrastructură modernă și să reducă impactul negativ pe care îl au asupra mediului și asupra unor componente fundamentale ale patrimoniului natural precum apa, solul și ecosistemele.

În ceea ce privește sectorul transportului aerian se remarcă în cadrul strategiei, următoarea viziune:

- îmbunătățirea eficienței operațiunilor de gestionare a aeronavelor și a traficului. Aceasta va asigura, pe lângă reducerea emisiilor, un avantaj competitiv. Capacitatea aeroporturilor trebuie optimizată și, după caz, mărită pentru a face față cererii crescânde de călătorii spre și dinspre țări terțe și zone din Europa care

nu beneficiază de alt tip de legături, ceea ce ar putea avea drept rezultat creșterea cu mai mult de 100% a activităților de transport aerian din UE până în 2050.

- utilizarea combustibililor cu conținut scăzut de carbon astfel încât industria aeronautică din UE să atingă obiectivul din anul 2050, privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. (GES)
- conectarea până în anul 2050, a tuturor aeroporturilor „rețelei primare” la rețeaua feroviară, de preferință la rețeaua de mare viteză;

La nivel național, Strategia în domeniul transporturilor a fost aprobată în 2008 prin OMT nr.508/2008, fiind intitulată „Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030.”

În acest sens, pe orizontul de timp până în anul 2030, **obiectivul general** în domeniul transporturilor îl reprezintă „dezvoltarea echilibrată, a sistemului național de transport care să asigure o infrastructură și servicii de transport moderne și durabile, dezvoltarea sustenabilă a economiei și îmbunătățirea calității vieții”.

Obiectivele specifice avute în vedere pentru atingerea obiectivului general sunt:

- modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național, creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor;
- liberalizarea pieței interne de transport;
- stimularea dezvoltării economiei și a competitivității;
- întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național;
- compatibilitatea cu mediul înconjurător;

Direcțiile de acțiune pentru atingerea obiectivelor specifice au fost planificate pe 3 faze:

- 2007-2013, etapă încheiată ca perioadă de timp ce a vizat acțiuni pentru reconfigurarea rețelei naționale de transport; evaluarea și prioritizarea proiectelor de dezvoltare și modernizare a rețelei de transport de interes național și european (TEN-T) și a conexiunilor cu rețeaua națională; asigurarea condițiilor de derulare a acțiunilor demarate anterior anului 2007; evaluarea și introducerea alternativelor modale și tehnice; evaluarea și introducerea politicilor de mediu și dezvoltare durabilă;

- 2014-2020, etapă ce se apropie de final, cu acțiuni pentru realizarea integrării graduale a rețelei și serviciilor; asigurarea condițiilor financiare și tehnice pentru implementarea graduală/etapizată a proiectelor de modernizare și dezvoltare; consolidarea tendințelor de restructurare modală; finalizarea procesului de liberalizare a pieței interne de transport; implementarea graduală a politicilor de mediu și dezvoltare durabilă;

- 2021-2030 - etapă viitoare care vizează acțiuni pentru avansarea modernizării și dezvoltării rețelelor și serviciilor; asigurarea condițiilor financiare și tehnice pentru finalizarea proiectelor de modernizare și dezvoltare; construirea

unui sistem integrat de transport; generalizarea implementării politicilor de mediu și dezvoltare durabilă;

În ceea ce privește doar **TRANSPORTUL AERIAN**, strategia națională, adoptată în anul 2008 detaliază măsurile prioritare pentru perioada 2007-2013 și stabilește la modul general obiectivele pentru perioada următoare anului 2014.

Astfel, în perioada 2007-2013, prioritățile în domeniul transportului aerian s-au axat pe realizarea progresivă a performanței impuse de piața transportului aerian privind interoperabilitatea, standardele și reglementările aplicabile, cerințele de siguranță și securitate, respectiv:

- continuarea progresivă a proiectelor de modernizare și dezvoltare a infrastructurilor aeroportuare, atât a aeroporturilor de interes național (A.I. „Henri Coandă” București Otopeni, A.I. „Aurel Vlaicu” București Băneasa, A.I. „Traian Vuia” Timișoara, A.I. Constanța) cât și a aeroporturilor de interes local; îmbunătățirea securității și siguranței aeroporturilor;
- modernizarea infrastructurii și a echipamentelor de protecție a navigației aeriene;
- îmbunătățirea managementului traficului aerian și implementarea conceptului de Cer European Unic, în conformitate cu obiectivele SESAR;
- dezvoltarea accesului terestru la aeroport prin sisteme de armonizare și finanțare ad-hoc, cu participarea tuturor agenților implicați;
- sisteme de tarifare aeroportuară corelate cu comportamentul ambiental al aeronavelor care operează;
- stimularea liberalizării și intrării pe piață a noi operatori (inițiative noi ale Comisiei Europene în legătură cu transportul aerian), acordând prioritate serviciilor mediului european;
- structurarea de centre logistice aeroportuare pentru transportul de mărfuri bazate pe dezvoltarea unor platforme multimodale cargo și sprijinite de centre complementare: parcuri de activități aeroportuare și terminale pentru încărcătura aeriană. Sistemul de încărcătură aeriană trebuie să faciliteze prestarea de servicii competitive și integrate în sistemul de transport intermodal de mărfuri;
- consolidarea autonomiei în gestionarea aeroportuară și în participarea la aceasta a comunităților locale (în special normativă) care să faciliteze exercitarea competențelor statutare în domeniul aeroporturilor și participarea lor la gestionare, ca și adaptarea normelor tehnice de construcție;
- stimularea concurenței în prestarea serviciilor în sector.

Începând cu anul 2014, obiectivele se axează pe finalizarea proiectelor de modernizare și integrarea progresivă a serviciilor de transport aerian în sistemul intermodal pentru călători și pentru mărfuri; asigurarea compatibilității pe termen lung între transportul aerian și obiectivele ambientale stabilite pentru sectorul de transport.

Strategia națională în domeniul transporturilor poate fi consultată în integralitate pe site-ul Ministerului Transporturilor la adresa

http://mt.gov.ro/web14/documente/strategie/strategii_sectoriale/strategie_dezvoltare_durabila_noua_ultima_forma.pdf

Cel mai recent document strategic este *Master Planul General de Transport al României*, aprobat prin HGR nr.666/14.09.2016, care, prioritizează proiectele de investiții în infrastructura de transport la nivel național și regional, pe o perioadă de 15 ani, până în anul 2030. Strategia în domeniul aeroportuar, împreună cu sursele de finanțare vor fi tratate la politica de investiții de la pct.f)

În ceea ce privește **finanțarea** și **Sursele de finanțare**, precizăm faptul că, de la intrarea României în Uniunea Europeană în 2007, se respectă reglementările sectoriale impuse de Comisie. Astfel, finanțarea publică pentru activitatea de exploatare în cazul aeroporturilor se mai poate acorda doar cu respectarea prevederilor specifice ajutorului de stat.

În ceea ce privește finanțarea investițiilor, fondurile publice se pot aloca cu respectarea principiului Testului investitorului privat prudent(TIPP), ceea ce semnifică efectuarea unui studiu din care să rezulte faptul că resursele publice alocate vor putea fi recuperate din profitul investiției, pe durata de viață a obiectivului.

Referitor la **strategia județului**, în domeniul transportului aerian în care activează R.A „Aeroportul Transilvania Tîrgu Mureș”, menționăm că în prezent se încheie perioada de programare 2014-2020, și anume, Planul de dezvoltare a județului Mureș pentru perioada 2014-2020, aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Mureș nr.107/31.07.2014.

Dezvoltarea infrastructurii aeroportuare și implicit a transportului aerian în regiune a fost cuprinsă în domeniul prioritar 1 - „Dezvoltarea urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale, respectiv, prioritatea 1.2 „Dezvoltarea infrastructurii tehnice (transport, utilități, energie, comunicații) la nivelul județului Mureș, măsura 1.2.1 „Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere, feroviare și aeroportuare la nivelul județului, în perspectiva asigurării unui transport cât mai eficient” și **submăsura 1.2.1.3 „INFRASTRUCTURA AEROPORTUARĂ”**

Obiectivele strategiei de dezvoltare a infrastructurii aeroportuare a județului Mureș, au fost definite după cum urmează:

- Creșterea numărului de pasageri la Aeroportul „ Transilvania” Tîrgu Mureș
- Creșterea gradului de satisfacție a pasagerilor privind serviciile oferite de Aeroport.

Activitățile prioritare au fost stabilite avându-se în vedere contextul în care își desfășoară activitatea Aeroportul Transilvania Tîrgu Mureș și anume potențialul zonei deservite (aprox.2.700.000locuitori), dezvoltarea aeroporturilor învecinate (Cluj, Sibiu, proiect de construcție Aeroport Brașov-Ghimbav). Pe de altă parte s-a considerat că utilizarea atuurilor de poziționarea geostrategică centrală cu acces la 200 m pentru drumul E60 și 600 m pentru calea ferată Deda-Războieni, combinat cu conectarea Autostrăzii Transilvania cu Autostrada Iași -Tîrgu Mureș la 900m de aeroport, creează o mai bună accesibilitate cât și premisele realizării

proiectului pentru primul HUB S-E European de platformă multimodală. În acest sens, s-au promovat PUZ și PUG, studii de fezabilitate și fezabilitate alături de Proiect Tehnic cu avize pe terenurile cumpărate (în parte) de Consiliul Județean Mureș, în vederea realizării în practică a etapelor din strategia de dezvoltare a Aeroportului, pe termen lung și mediu.

Astfel, în „Planul de dezvoltare a județului Mureș pentru perioada 2014- 2020”, aprobat prin HCJ nr.107/2014, activitățile prioritare în infrastructura aeroportuară au fost următoarele:

- dezvoltarea zonei Cargo la Aeroportul „ Transilvania Tîrgu Mureș”;
- modernizarea și extinderea pistei de aterizare/decolare;

În prezent, se lucrează la Strategia de dezvoltare a județului pe următorii 7 ani. (2021-2028).

Referitor la următoarea perioadă de planificare, prioritare vor fi investițiile aeroportuare înscrise în MGPT, precum și investiția în realizarea Zonei Cargo.

În ceea ce privește sursele de finanțare și politica fiscal bugetară la nivelul județului, aducem următoarele precizări:

Conform legislației europene, Activitatea Aeroportului Tîrgu Mureș va putea fi finanțată la activitatea de exploatare, în anii următori, din fonduri proprii și în completare din bugetul județului, cu reducere graduală a fondurilor publice, până la atingerea pragului de rentabilitate, cel târziu la data de 4 aprilie 2024. (Conform Noilor Orientări în domeniul aviației-/2014/C99/03)

Infrastructura aeroportuară, respectiv, investițiile finalizate cu bunuri ce constituie domeniul public al unității administrativ-teritoriale vor fi finanțate din bugetul județului, inclusiv credite bancare, cu aplicarea principiului investitorului privat prudent în economia de piață și respectarea legislației europene în domeniu.

Surse complementare, în special fonduri europene nerambursabile sunt prevăzute în cadrul *Master Planul General de Transport al României*, unde pentru investițiile de modernizare a Aeroportului Tîrgu Mureș, ce urmează a fi realizate începând cu anul 2022, sunt disponibile resurse care provin fie din fondul de coeziune, fie din fondul european de dezvoltare regională (FEDR) sau alte surse atrase, ținând cont de funcția scor aferentă acestuia.

Din fonduri proprii ale Regiei se vor finanța în continuare bunurile ce constituie patrimoniul propriu al acesteia (sursa: amortizare).

În ceea ce privește anvelopa bugetară a județului, pentru perioada următoare, pornind de la construcția bugetară și politicile fiscal-bugetare la nivel național, după o perioadă de scădere pe fondul efectelor crizei sanitare generate de pandemia „Covid 19” se prefigurează că bugetul unității administrativ-teritoriale va crește, astfel încât angajamentul asumat de autoritatea publică în finanțarea publică a Aeroportului, să fie onorat .

B) VIZIUNEA GENERALĂ A AUTORITĂȚII PUBLICE TUTELARE, CU PRIVIRE LA MISIUNEA ȘI OBIECTIVELE ÎNTREPRINDERII PUBLICE, DESPRINSĂ DIN POLITICA

GUVERNAMENTALĂ SAU LOCALĂ DIN DOMENIUL DE ACTIVITATE ÎN CARE OPEREAZĂ ÎNTREPRINDEREA PUBLICĂ

Viziunea autorității cu privire la serviciul aeroportuar o constituie furnizarea unui serviciu sigur, în condiții de înaltă securitate, care să ofere condiții optime de transport pasagerilor și care să contribuie la creșterea conectivității locuitorilor din Regiunea Centru a României, cu celelalte regiuni din Europa.

Misiunea Regiei autonome “ Aeroportul Transilvania Tîrgu Mureș” este de deservire la sol a aeronavelor, în condiții de siguranță, calitate, performanță și eficiență economică, care să permită modernizarea, dezvoltarea durabilă și sustenabilă a Regiei, armonizată cu protejarea mediului înconjurător.

În acest sens, autoritatea publică își stabilește obiective specifice domeniului aeroportuar și obiective economico-financiare

I. OBIECTIVE SPECIFICE CUANTIFICABILE:

A- Pe TERMEN SCURT(până la sfârșitul anului 2021)

1. Protecția personalului și a pasagerilor-atenuarea riscurilor de îmbolnăvire prin Implementarea măsurilor de siguranță și securitate impuse de pandemia « Covid 19 »

2. Creșterea numărului de pasageri față de anul anterior, astfel încât să poată fi menținut dezideratul de atingere a sustenabilității aeroportului în primul trimestru al anului 2024.

3 Realizarea Programului de investiții

B-Pe TERMEN MEDIU (anii 2022 și 2023)

1. *Asigurarea serviciului public în condiții de continuitate și siguranță, fără întreruperi, din motive imputabile regiei; Creșterea “performanței la timp” a Aeroportului(reducerea numărului de curse suspendate/cu întârzieri din motive imputabile Regiei)*

2. *Creșterea continuă a numărului de pasageri deserviți;*

3. *Creșterea numărului de destinații;(externe și interne)*

4. *Creșterea numărului de operatori de transport aerian*

5. *Creșterea gradului de satisfacție al pasagerilor privind serviciile oferite de Aeroport.*

Pe TERMEN LUNG(31 mai 2024 finalul mandatului)

Planul de administrare elaborat de administratori trebuie să asigure premisele creșterii numărului de pasageri până la nivelul ce asigură sustenabilitatea aeroportului cel târziu la finalul primului trimestru al anului 2024, creșterea și diversificarea continuă a numărului de destinații, creșterea gradului de satisfacție a pasagerilor privind serviciile oferite de Aeroport.

II. OBIECTIVE ECONOMICE CUANTIFICABILE

Pentru definirea obiectivelor economice, este necesară înțelegerea contextului legislativ european cu privire la serviciile publice economice, în speță serviciile aeroportuare.

În condițiile legislației europene actuale, aeroporturile sunt privite ca entități economice ce acționează pe o piață liberă, astfel încât aeroporturile care mai primesc fonduri publice (compensații) sunt analizate și monitorizate din punct de vedere al „Concurenței” și posibilității de „Distorsionare a concurenței” (Regulamentul UE 651/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă).

Pe de altă parte, noile *Orientări privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene adoptate în anul 2014 (2014/C99/03)*, prevăd ca până la 4 aprilie 2024 aeroporturile regionale să devină sustenabile, respectiv să nu mai primească fonduri publice (cel puțin la activitatea de exploatare).

Având în vedere noile orientări în domeniul aviației, Regia Autonomă „Aeroportul Transilvania Tîrgu Mureș” și Consiliul Județean Mureș ca autoritate tutelară sunt obligate să-și adapteze strategia de dezvoltare a Aeroportului astfel încât să atingă în anul 2024 pragul de rentabilitate.

În Orientări se apreciază că, pragul de rentabilitate în activitatea operațională a unui aeroport se poate atinge la un trafic de minim 700.000 pasageri/an.

În anii anteriori efectuării reparației capitale la suprafețele de mișcare, respectiv anterior anului 2017, Aeroportul Tîrgu Mureș a înregistrat un număr de 300.000 - 350.000 pasageri/an. Ulterior finalizării lucrărilor de readucere a pistei de aterizare-decolare la parametrii de funcționare, traficul pe Aeroportul Transilvania Tîrgu Mureș deși în creștere continuă (până în aprilie 2020), nu a mai atins nivelul anilor precedenți.

În aceste condiții, pentru a putea fi sprijinit cu fonduri publice la activitatea de funcționare, în anul 2019, R.A “ Aeroportul Transilvania Tîrgu Mureș” a fost inclus în *schema de ajutor de stat de exploatare pentru aeroporturi regionale din România, cu un trafic de maxim 200.000 pasageri pe an*, aprobată prin Ordinul Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației publice (MDRAP) nr.1259/2019.

Schema de ajutor a fost elaborată pentru 2 ani (2019 și 2020), existând premisele prelungirii acesteia pentru încă 2 ani.

În situația depășirii pragului de 200.000 pasageri, în absența unei scheme naționale de ajutor de stat, fondurile publice pentru activitatea de funcționare(de exploatare) se vor putea acorda pe baza prevederilor art.5.1.2 din Comunicarea Comisiei Europene „ *Orientări privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene*”(2014/C99/03), cu o prealabilă notificare la Comisia Europeană, prin Consiliul Concurenței.

Sprijinul financiar propus de autoritatea publică cu titlu de ajutor de stat va fi analizat de Comisia Europeană prin prisma compatibilității cu piața internă, în temeiul art.107 alin.(3) din *Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene(T.F.U.E)*, urmărindu-se contribuția la realizarea unui obiectiv de interes comun, și anume:

- *sporirea mobilității cetățenilor Uniunii Europene și conectivitatea regiunilor prin stabilirea de puncte de acces pentru zborurile efectuate în interiorul Uniunii , precum și*
- *facilitarea dezvoltării regionale*

În contextul legislativ prezentat mai sus, autoritatea publică județeană are ca principal obiectiv economico-financiar:

a) **Pe TERMEN SCURT** (până la sfârșitul anului 2021)

Pe termen scurt, până la sfârșitul anului 2021, Consiliul de Administrație va acționa pentru atenuarea efectelor crizei sanitare generate de pandemia “ Covid 19”, calibrarea cheltuielilor în funcție de traficul de pasageri, reducerea ajutorului de stat de exploatare, diminuarea creanțelor și datorii restante.

b). **Pe TERMEN MEDIU** (anii 2022, 2023)

Pe termen mediu se vor urmări următoarele obiective:

- *creșterea gradului de autonomie financiară a Regiei*, prin diminuarea treptată a ajutorului de exploatare, cu încadrare în nivelurile maxime anuale admise, pe baza noului model de afaceri și în concordanță cu potențialele niveluri ce ar urma să fie notificate Comisiei Europene. (în lipsa unei scheme naționale la un trafic de peste 200.000 pasageri)
- **consolidarea situației economice și financiare, prin:**
 - Reducerea soldului creanțelor restante;
 - Reducerea soldului obligațiilor restante;
 - Îmbunătățirea lichidității globale
 - *Creșterea productivității muncii*

c). **Pe TERMEN LUNG** (la finalul mandatului-31 mai 2024)

Obiectivul economic pe termen lung este atingerea pragului de sustenabilitate după primul trimestru al anului 2024.

În acest sens, Planul de administrare va cuprinde surse de venituri ce trebuie să asigure crearea premiselor de atingere a pragului de rentabilitate, după 4.04.2024

Deși pandemia „Covid 19” a afectat profund sectorul aerian care a înregistrat în acest an o cădere considerabilă (de peste 50%) față de anul anterior, Orientările din domeniul aviației (2014/C99/03), nu au fost modificate, astfel încât, la acest moment sunt valabile aceleași cerințe de atingere a sustenabilității aeroporturilor regionale, după 4.04.2024.

Aceasta semnifică practic faptul că, ajutor de stat de exploatare se va mai putea acorda Aeroportului Târgu Mureș, până la sfârșitul trimestrului I al anului 2024.

Începând cu luna aprilie a anului 2024, Aeroportul va fi obligat să-și acopere cheltuielile de funcționare din venituri proprii.

În condițiile în care, activitățile neeconomice care țin de responsabilitatea statului (Serviciul Stingere Incendii, Siguranță, Securitate), vor putea fi finanțate

din fonduri publice(în prezent sumele nu se califică ca ajutor de stat), este posibil ca pragul de sustenabilitate să fie atins la un trafic mai mic de 700.000 pasageri.

În Planul de afaceri solicitat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației în vederea luării Aeroportului Târgu Mureș în calcul la fundamentarea bugetului schemei de ajutor de exploatare aprobate prin Ordinul MDRAP nr.1259/2019, pentru care se intenționează solicitarea prelungirii de către Comisia Europeană, pe încă 2 ani, Regia a estimat un trafic de peste 360.000 pasageri pentru anul 2023 și peste 580.000 pasageri pentru anul 2024 când trebuie atinsă sustenabilitatea.

În ceea ce privește așteptările și obiectivele privind activitatea de investiții, acestea sunt tratate la punctul F).

C) MENȚIUNEA PRIVIND ÎNCADRAREA ÎNTREPRINDERII PUBLICE ÎN UNA DINTRE URMĂTOARELE CATEGORII DE SCOPURI ALE ÎNTREPRINDERII PUBLICE, RESPECTIV COMERCIAL, DE MONOPOL REGLEMENTAT SAU SERVICIU PUBLIC

Având încredințată spre exploatare infrastructura publică, deservind un interes general al comunității, Regia desfășoară din punctul de vedere al autorității județene, un serviciu public pentru următoarele activități aeronautice:

a) administrarea, întreținerea curentă, repararea, modernizarea, extinderea și construirea suprafețelor de mișcare aeronave(pistă, căi rulare, platforme), turn de control, terminale, uzina electrică, aflate în administrarea regiei, precum și a echipamentelor aferente: sisteme și echipamente de securitate sau de siguranță, sisteme electrice, sistem iluminare pistă(balizaj), rețele utilități, instalații de stingere a incendiilor, sistem de control și monitorizare.

b) organizarea, echiparea, menținerea și operarea fluxurilor de pasageri în terminalele aeroportului, asigurarea serviciilor de siguranță și securitate;

c) deservirea la sol a aeronavelor de stat, inclusiv achiziția echipamentelor aferente;

d) protecția infrastructurii aeroportuare;

e) activitatea de căutare-salvare în perimetrul aeroportului;

f) paza și facilitățile de asigurare pentru situații de urgență și P.S.I

g) asigurarea spațiilor, facilităților și dotărilor necesare pentru desfășurarea activităților specifice ale organismelor vămii, poliției de frontieră, poliției transporturi aeriene, M.A.I și S.R.I;

h) asigurarea gratuităților de operare pe aeroporturi, pentru zborurile de stat, zborurile structurilor militare M.Ap.N., M.A.I., S.R.I., zborurile pentru situații de urgență și în alte situații reglementate în mod legal.

Pe lângă activitatea aeronautică, Regia poate desfășura și alte activități aducătoare de venituri, intitulate activități non-aeronautice, cu scop comercial.(parcare, închiriere spații, etc)

D) ÎN CAZUL ÎNTREPRINDERILOR PUBLICE CARE ÎNDEPLINESC OBLIGAȚII DE SERVICIU PUBLIC SE CLARIFICĂ OBIECTUL OBLIGAȚIEI ȘI ANGAJAMENTUL AUTORITĂȚII PUBLICE TUTELARE VIZAVI DE MODALITATEA DE ASIGURARE A COMPENSAȚIILOR CORESPUNZĂTOARE SAU DE PLATĂ A DATORIEI

Din perspectiva noilor Orientări privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene, (2014/C99/03), activitatea desfășurată de R.A „ Aeroportul Transilvania Târgu Mureș” nu îndeplinește condițiile unui serviciu public de interes economic general(SIEG).

În acest sens, Cap.4.1 din Orientări “ Definirea unui serviciu de interes economic general în sectorul aeroportuar și în cel al transportului aerian”, pct.72 stipulează că “ în cazuri bine justificate, administrarea globală a unui aeroport poate fi considerată un SIEG.....Comisia consideră că acest lucru se poate întâmpla numai în cazul în care, fără aeroportul respectiv, o parte din zona potențial deservită de acest aeroport ar fi izolată de restul Uniunii într-o asemenea măsură încât s-ar aduce atingere dezvoltării sale sociale și economice ...O astfel de situație poate să apară în special, în cazul regiunilor ultraperiferice, precum și în cazul insulelor sau al altor zone ale Uniunii....”,

În consecință, Regia nu poate primi fonduri publice sub forma compensației pentru îndeplinirea obligației de serviciu public, ci doar ajutor de exploatare și de investiții, pe scheme de ajutor naționale sau, în cazul lipsei acestora, pe baza notificării și autorizării individuale la Comisia Europeană, prin Consiliul Concurenței. În ultimii 2 ani (2019 și 2020) Regia a primit la exploatare ajutor de stat, așa cum s-a arătat anterior, în baza schemei naționale pentru aeroporturi regionale cu un trafic de maxim 200.000 pasageri, aprobată prin Ordinul MDRAP nr.1259/2019.

E) AȘTEPTĂRI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE POLITICA DE DIVIDENDE/VĂRSĂMINTE DIN PROFITUL NET APLICABILĂ ÎNTEPRINDERII PUBLICE

Întrucât Regia își desfășoară activitatea pe o piață concurențială, Consiliul Județean Mureș așteaptă din partea Consiliului de administrație adoptarea unor politici de tarifare a serviciilor, cu respectarea regulilor de competitivitate, raportat la aeroporturile din zonă, în vederea creșterii sustenabilității Regiei, pe termen mediu și lung.

Actuala grilă de tarifare a fost adoptată prin Hotărârea Consiliului Județean Mureș nr.57/24.05.2018, cu aplicabilitate din februarie 2019 (după publicarea în Publicația de informare aeronautică AIP-România).

Noile tarife sunt mai mari față de tarifele practicate anterior, în baza Hotărârii Consiliului Județean Mureș nr. 83/2012.

Regia poate aplica reduceri sau scutiri de tarife numai în condițiile legii.

Autoritatea publică așteaptă din partea Regiei ca prin Planul de administrare, să fundamenteze volumele de trafic, veniturile și costurile prognozate, pe ani, astfel încât, în anul 2024 Regia să atingă pragul de rentabilitate, cu perspectiva înregistrării de profit în anii următori.

F) AȘTEPTĂRI PRIVIND POLITICA DE INVESTIȚII APLICABILĂ ÎNTREPRINDERII PUBLICE

Politica de investiții în ceea ce privește infrastructura aeroportuară județeană, pe termen mediu și lung pleacă de la cadrul general de prioritizare și implementare a proiectelor de infrastructură de transport definit prin Master Planul General de Transport al României, aprobat prin HGR nr.666/14.09.2016. (Anexa se poate vedea pe site-ul Ministerului Transporturilor „Varianta finală revizuită a Raportului privind Master Planul pe termen scurt, mediu și lung”, publicată în pe site-ul Ministerului Transporturilor. <http://www.mt.gov.ro/web14/strategia-in-transporturi/master-plan-general-transport>)

Master Planul identifică o ierarhie de aeroporturi care pot oferi acces regional călătoriilor internaționale și conectivitate internă pentru arii de captare localizate. După importanța lor, aeroporturile din România au fost clasificate în:

- Aeroport Internațional Major
- Aeroport Hub Internațional (cu variația Strategic Internațional)
- Aeroporturi regionale
- Aeroporturi regionale mici (cu variația Aerodrom).

Aeroportul Transilvania Tîrgu Mureș a fost inclus în cadrul *aeroporturilor regionale*, alături de aeroporturile din Sibiu, Oradea, Bacău, Baia Mare, Suceava, Tulcea, dar și aeroportul din Brașov, care nu este încă finalizat.

Caracteristica aeroporturilor regionale este că deservește în cea mai mare parte operatori low-cost și curse charter din România și țările vecine (până la 1 milion de pasageri pe an).

În MGPT, proiectele pentru sectorul aerian au urmărit proiectele de investiții în infrastructura aeroportuară: căi de rulare, platforme de staționare, piste de îmbarcare-debarcare, terminale de pasageri și mărfuri.

În strategia de implementare, pe lista prioritizată a proiectelor de modernizare a aeroporturilor, Aeroportul Târgu Mureș figurează în Tabelul 10.65 - „Valoarea funcției scor Aeroporturi, pentru strategia de implementare”, pe locul 6 din 16 aeroporturi, cu o valoare estimată a proiectelor, 50 mil. lei (punctaj 44,98 față de 100 max), **perioada de implementare fiind anii 2022-2024.**

Sinteza intervenției propuse pentru Aeroportul „ Transilvania”, conform MPGT (paginile 533-535 din MGPT) cu valoare totală de 50 milioane euro este prezentată mai jos:

- Realizarea / extinderea terminalului de pasageri cu o suprafață de min.8130 m²;
- Reabilitarea și extinderea platformei de staționare cu min.7110 m²;
- Modernizarea pistei de decolare aterizare la 2200 m lungime, 45 m lățime și PCN 45;
- Asigurarea compatibilității noilor investiții cu căile de rulare și platforma de staționare;

- Asigurarea infrastructurii, echipamentelor și utilajelor de asistență a navigației, securitate și siguranță conform standardelor MPGT;

- Asigurarea conectivității aeroportului conform cerințelor MPGT;

Pentru realizarea investițiilor cuprinse în MPGT au fost parcurse până în prezent următoarele etape de pregătire:

1. A fost realizat și recepționat “ Studiul de fezabilitate și fezabilitate pentru modernizarea Aeroportului cu includerea și a obiectivelor din Master Planul General de Transport” pentru Aeroportul Transilvania Târgu Mureș.(PV recepție nr.9706/30.12.2019);
2. Prin Hotărârea Consiliului Județean Mureș nr.77/30.04.2020 au fost aprobați indicatorii tehnico-economici aferenți unui număr de trei obiective de investiții cuprinse în MGPT și anume:
 - a) *Extindere pistă decolare-aterizare, valoare totală a investiției(inclusiv TVA) fiind de 80.033.980,06 lei, din care C+M:64.989.498,63 lei;*
 - b) *Extindere platformă de parcare aeronave cu minim 7720mp, valoarea totală a investiției(inclusiv TVA) fiind de 15.739.052,64lei;*
 - c) *Extindere terminal pasageri existent cu minim 8130 mp- etapa 1, valoarea totală a investiției(inclusiv TVA) de 119.677.961,44 lei, din care C+M: 85.325.388,91 lei;*
3. Prin Hotărârea Consiliului Județean Mureș nr.78/30.04.2020 s-a aprobat amplasamentul lucrării de utilitate publică, precum și declanșarea procedurii de expropriere a imobilelor proprietate privată situate pe amplasamentul lucrării de utilitate publică.

Se preconizează ca pentru realizarea acestor investiții să fie accesate fonduri prin Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM 2014-2020), potrivit prevederilor Ordinului MT nr.1493/2017 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru realizarea de investiții în infrastructura aeroportuară.

În acest context, valoarea maximă a finanțării nerambursabile nu poate depăși 75% din costurile eligibile în cazul aeroporturilor care înregistrează un trafic mediu anual de pasageri de maxim un milion de pasageri, în cursul ultimelor două exerciții financiare dinaintea celui în care sunt acordate efectiv ajutoarele.

Pe lângă investițiile prevăzute în Master Plan, Consiliul Județean Mureș este interesat în **dezvoltarea unei zone Cargo și dezvoltarea unei platforme multimodale de transport la Ungheni.**

Astfel, în contextul dezvoltării în ritm alert a aeroporturilor din județele învecinate, care determină gestionarea fluxului crescut de pasageri, județul Mureș poate să profite de atuurile rezultate din poziția sa geostrategică centrală și să dezvolte platforma cargo.

Distanța de doar 200 m până la drumul european E60 și 600 m până la calea ferată Deda-Războieni, combinată cu conectarea autostrăzii Transilvania cu viitoarea

autostradă Iași-Târgu Mureș la 900m de Aeroport, creează o bună accesibilitate, dar și premisele realizării unei platforme multimodale de transport.

Dezvoltarea unui terminal intermodal de transport la Ungheni este considerat proiect prioritar în interesul dezvoltării economice și sociale a Județului Mureș, dar și a Regiunii Centru, așa cum a fost declarat prin Hotărârea nr.19/26 septembrie 2017 a Consiliului pentru Dezvoltare Regională .

Agenția pentru Dezvoltare Centru face demersuri pentru includerea acestui obiectiv de investiții alături de alte două (terminal intermodal Brașov-Feldioara județul Brașov și Teiuș-Coșlariu, județul Alba) în Master Planul General de Transport al României.

PE TERMEN SCURT, (până la sfârșitul anului 2021) Regia va finaliza toate etapele pregătitoare inclusiv accesarea fondurilor nerambursabile, în vederea demarării investițiilor din Master Plan.

Pe de altă parte, se așteaptă realizarea tuturor investițiilor planificate în perioada 2020-2021, creșterea gradului de absorbție a fondurilor alocate.

Se va elabora un Plan de investiții din fonduri bugetare și un Plan de investiții din surse proprii. (amortizare)

PE TERMEN MEDIU (anii 2022 și 2023)

Se vor realiza obiectivele din Master Plan, conform graficului.

În acord cu strategia județului se va realiza zona “Cargo” și Platforma multimodală.

Prin Planul de administrare se vor nominaliza obiectivele de investiții pe termen mediu și sursele de finanțare.

PE TERMEN LUNG (până la 31.05.2020-finalul mandatului)

Realizarea Programelor de investiții va fi strâns legată de creșterea capacității aeroportuare, a gradului de utilizare a acesteia, în condițiile creșterii continue a traficului în vederea atingerii pragului de sustenabilitate al Regiei, în anul 2024.

G) DEZIDERATELE AUTORITĂȚII PUBLICE TUTELARE ȘI ALE ACȚIONARILOR, DUPĂ CAZ, CU PRIVIRE LA COMUNICAREA CU ORGANELE DE ADMINISTRARE ȘI CONDUCERE ALE ÎNTREPRINDERII PUBLICE

Autoritatea publică județeană va fi informată de Consiliul de Administrație prin depunerea documentelor necesare cu privire la:

- Rapoartele privind stadiul realizării obiectivelor și indicatorilor de performanță - trimestrial;
- Hotărârile Consiliului de Administrație - în termen de 3 zile de la adoptare;
- Solicitățile Consiliului de Administrație ce implică adoptarea de hotărâri de consiliu județean vor fi depuse până la data de 1 (întâi) a lunii în care are loc ședința ordinară de consiliu județean, împreună cu întreaga documentație aferentă.
- Cererile cu aprobări prealabile de deplasare ale membrilor Consiliului de Administrație, care implică decontarea cheltuielilor de către Consiliul Județean

Mureș, în conformitate cu prevederile art.19 din Regulamentul de Organizare și Funcționare al Regiei aprobat prin HCJM nr.25/2012, cu modificările și completările ulterioare vor fi depuse la Consiliul Județean Mureș cu minim 5 zile înaintea efectuării deplasării;

- Membrii Consiliului de Administrație vor înștiința Consiliul Județean, cu privire la un potențial conflict de interese, conform prevederilor legale;

- Orice deviere de la indicatorii de performanță stabiliți trebuie notificată autorității publice județene, în cel mai scurt timp posibil, de îndată ce membrii Consiliului de administrație al Regiei determină că o astfel de deviere este foarte probabilă.

H) AȘTEPTĂRI PRIVIND CALITATEA ȘI SIGURANȚA PRODUSELOR ȘI SERVICIILOR PRESTATE DE ÎNTREPRINDEREA PUBLICĂ

În privința serviciilor aeroportuare prestate se așteaptă ca acestea să fie realizate cu respectarea reglementărilor aeronautice în vigoare, astfel încât să nu fie semnalate incidente grave sau reclamații privind activitatea desfășurată, dimpotrivă, gradul de satisfacție al operatorilor aeriени și al pasagerilor să crească, aspect ce va influența pozitiv traficul pe Aeroportul „Transilvania” Tîrgu Mureș.

Pe lângă serviciile aeroportuare ce cad direct în responsabilitatea Aeroportului, se va urmări creșterea calității tuturor serviciilor și a activității comerciale desfășurate de agenții parteneri ai Regiei, de asemenea, se vor propune măsuri de îmbunătățire a transportului la și de la Aeroport în funcție de orarul curselor de zbor.

Consiliul de administrație va urmări implementarea Sistemului de Control Intern Managerial(S.C.I.M), în aplicarea legislației în vigoare.

În prezent, Sistemul de Control Managerial Intern este parțial conform. Astfel, mai există standarde neimplementate și proceduri neelaborate.

Prin Programul de administrare se vor face propuneri cu stabilirea de termene pentru implementarea standardelor și procedurilor necesare a fi elaborate. Se vor lua în considerare și constatările și recomandările Camerei de Conturi Mureș, prin Raportul de audit cu titlul „*Performanța activității aeroportuare desfășurate în perioada 2014-2019*”

Se așteaptă implicarea administratorilor neexecutivi în monitorizarea modului de implementare a Sistemului de Control Intern Managerial(SCIM) și întocmirea de rapoarte de informare a autorității publice.

I) AȘTEPTĂRI ÎN DOMENIUL ETICII, INTEGRITĂȚII ȘI GUVERNANȚEI CORPORATIVE

Membrii Consiliului de Administrație vor respecta prevederile din „*Codul de Conduită al salariaților din cadrul R.A Aeroportul Transilvania Tîrgu Mureș*” adoptat la nivelul Regiei, prin Hotărârea CA nr.17/20.09.2016, în baza

prevederilor art.15 alin.(4) din OUG 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice, modificată prin Legea nr.111/2016.

În perioada mandatului, Consiliul de Administrație va pune pe prim plan interesul public ce derivă din funcția deținută, evitând situația de a se afla în conflict de interese, va promova valorile etice ale Regiei, apărând în mod loial prestigiul Aeroportului.

Onestitatea, corectitudinea, obiectivitatea în evaluarea personalului Regiei, asigurând egalitatea de șanse și tratament cu privire la dezvoltarea carierei în organizație pentru salariații din subordine, reprezintă valori etice de bază, ce trebuie respectate de membrii Consiliului de Administrație.

Concluzii

Scrisoarea de așteptări descrie obiectivele privind dezvoltarea serviciului aeroportuar pe perioada a 4 ani de mandat, luând în considerare prevederile comunitare și naționale în domeniu, cu valabilitate la momentul elaborării ei.

Cadrul legal a fost adoptat anterior crizei sanitare generate de pandemia de coronavirus "Covid 19", care a afectat puternic sectorul aerian, cu scăderi semnificative ale traficului.

În condițiile unor modificări ale legislației europene din cauza efectelor negative prelungite ale pandemiei, Consiliul Județean Mureș își va adapta așteptările privind performanța serviciului public aeroportuar.

Membrii Consiliului de Administrație vor elabora Planul de administrare pornind de la premise realiste și ținând cont de conținutul prezentei scrisori de așteptări.

Întocmit: Monica Dohotariu, consilier

Verificat: Alin Mărginean, director executiv